

Franjevački samostan Sv. Križa u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

KNJIGE
16. STOLJEĆA
FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U OSIJEKU

katalog izložbe

Franjevački samostan Sv. Križa u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

katalog izložbe

KNJIGE
I6. STOLJEĆA
FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U OSIJEKU

*Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
Europske avenije 24
Osijek, 2003.*

<i>Izdavač</i>	Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
<i>Za izdavača</i>	Dragutin Katalenac
<i>Postav izložbe, predgovor i kataloška obrada</i>	Dragutin Katalenac
<i>Oblikovanje</i>	Zvonimir Bonjaj, 3D studio Osijek
<i>Priprema tiska</i>	3D studio Osijek
<i>Tisak</i>	Sitograf d.o.o. Osijek
<i>Naklada</i>	100

PREDGOVOR

U prilogi dolaska Svetog Oca pape Ivana Pavla II. u Osijek 7. lipnja 2003. godine u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek se u kratkom razdoblju od tek nešto više od pola godine po drugi puta predstavlja osječkoj i široj javnosti izbor iz bogatog knjižničkog blaga Franjevačkog samostana Svetog Križa u Osijeku.

Izložba «Knjige 16. stoljeća Franjevačkog samostana u Osijeku» nema, pri tome, značaj samo prigodnog programa dobrodošlice u predvečerje posjeta, koji će sigurno, u godinama koje slijede, suštinski obilježiti svekoliki život na cjelokupnom području Slavonije, ali i šire, nego želi još jednom ukazati i pokazati neizmjereno knjižno blago, brižljivo prikupljano i čuvano stoljećima, koje je do nedavno gotovo neprimjetno, znano tek ponekom istraživaču, strpljivo čekalo u skućenim i neuvjetnim samostanskim prostorima svoje zasluženno priznavanje i poštovanje. Izložba je ujedno i nastavak sustavnog rada na stručnoj obradi, katalogizaciji i prezentaciji Franjevačke knjižnice, koji bi već u ovoj godini trebao rezultirati izdavanjem prvog sveska kataloga Knjižnice s popisom cjelokupne knjižnične zbirke 16. stoljeća.

Ovom prilikom istaknut ćemo samo najznačajnije odlike izložene građe. Izložba sadrži 57 naslova u 38 svezaka knjiga tiskanih u 16. stoljeću u razdoblju od 1541. godine (najstarija knjiga na izložbi autora Huga Carthusianusa - Hortulus Devotionis : Variis orationum & exercitiorum piorum ... / Gerhard Kalckbrenner edit. Coloniae : Gennepaeus, 1541.) do 1597. godine (najmlađe knjige na izložbi: Ordo Missas celebrandi iuxta missale Romanum : ex decreto Concilii Trident ... - Constantiae : ex officina Nicolai Kalt, 1597. i Egessippi des Hochberühmten Fürtrefflichen Christlichen Geschichtschreibers fünff Bücher : Vom Jüdischen Krieg, vnd endlicher zerstörung der ... Statt Jerusalem ... - Getruckt zu Strassburg : durch Theodosium Rihel, 1597. Privezано uz Flauij Josephi ... Historien und Bücher : Von alten Jüdischen Geschichten.) što zajedno s 9 naslova/svezaka izloženih na prethodnoj izložbi „Blago knjižnice Franjevačkog samostana u Osijeku" čini ukupno 47 svezaka, odnosno 66 trenutačno poznatih naslova knjiga tiskanih u 16. stoljeću, koje posjeduje Franjevačka knjižnica.

Iako je odabrani kronološki kriterij izložbe po svojoj prirodi formalan, uvid u sadržajnu raznolikost i bogatstvo prikupljene i izložene građe svjedoči o sustavnom i planskom pristupu osječkih franjevaca, ali i njihove provincijske uprave, izgradnji zbirke knjižnice od njenog samog početka. Sadržajna raznolikost i različitost knjižničnog blaga (izložene knjige obuhvaćaju svojim sadržajima područja teologije, religije, povijesti, prava, lijepe književnosti, zemljopisa, lingvistike, retorike i dr.) ukazuje ne samo na humanističku širinu naobrazbe osječkih franjevaca, nego i na njihovu težnju k izgradnji osječkog samostana kao snažnog kulturnog i obrazovnog središta. O ljubavi prema knjizi i samostanu, te ponosu s kojim su nabavljene knjige svjedoče i rukopisni natpisi: *ex Contu. S. Crucis Essekini* ; *Pro Conventu S. Crucis Essekini* ; *Pro Coenobio S. Cricis Min. de Obs. Essekini* i dr. Ovi natpisi često govore o okolnostima nabave, mjestima i knjižnicama iz kojih su knjige pristigle u Osijek : *Ex conventus ... Vellica* ; *Ex conventus ... Possega ... Decreto capituli ... translatus ad Coen. S. Crucis Essek.*, kao i osobama, koje su posebno značajne u izgradnji i obogaćivanju zbirke : *P. Joseph Pavissevich Proviae. Cusstos Pro Cenobio S. Crucis Min. de Obs. Essekini 1781.*

Na izložbi su zastupljene knjige iz šest europskih zemalja i 18 gradova, te gotovo trideset tiskara. Najbrojnije su knjige iz Njemačke (19 naslova u 11 svezaka) tiskane u gradovima: Augsburg, Frankfurt am Main, Ingolstadt, Köln, Konstanz, Mainz, Speyer u tiskarama poznatih onodobnih tiskara: F. Behem, Weysenhorn, Maternus Cholinus, Feyerabend, Horst. Knjige iz Italije (18 naslova u 14 svezaka) zastupljene su najviše s primjercima venecijanskih tiskara P. Dehochinia, D. Zenaria, Varisca, Paganinum de Paganinisa, H. Cauallalupusa, G. Angelieria, F. Zilettusa, ali i naslovima tiskanim u Napulju i Brescii (Thomas Bozzola). Sve nizozemske (8 naslova u 6 svezaka) knjige tiskane su u Antwerpenu u poznatoj tiskari Philippusa Nutiusa i čine dio zasebne zbirke pravne literature Justinijanov zakonik s komentarima u folio formatu. Francuska je zastupljena s 4 naslova, odnosno 3 sveska knjiga tiskanih u Strasbourgu u tiskari Theodosiusa Rihela i Lyonu. Među knjigama tiskanim u Švicarskoj (6 naslova u 5 svezaka) svojom vrijednošću ističe se djelo Alberusa Erasmusa: *L'alcoran des cordeliers*, Basel, 1578., te tiskarski dragulj iz Geneve Justinijanov *Corpus Iuris Civilis* tiskara Eustathia Vignon i Iacoba

Stoera iz 1594. Kao privez djelu Petra de Palude tiskanom u Veneciji nalazi se djelo Libellus de officio praelatorum F. Cordubensisa tiskano u Pragu, 1562.god.

Od autora i njihovih djela spomenimo samo najpoznatije povjesničare: Josipa Flavija, Francesca Guicciardinia (povijest Italije), humaniste: Justusa Velsiusa s komentarima djala Cebetisa iz Tebe, Ambrogia Celepina s osmojezičnim rječnikom, Conrada Gesnera s Onomasticonom, pravnike: Justinijana, Prospera Farinaccia, Johannes Schmeidewiniusa, Nou Meurera, crkvene pisce : Palbartusa de Themeswara, Davida von Augsburga, Petra de Aquille, Petra de Paludea, Heinricha Blyssema, Hugu Carthusianusa, Jacoba Pontanusa, Erasmusa Alberusa, Jacoba Sadoletusa.

U cjelini gledano knjige su dobro sačuvane i većinom u originalnim uvezima: drvene kožom ili kartonom presvučene korice s bogatim ukrasima, jednostavni kožni ili kartonski uvezi, uvezi u pergamenu, među kojima i primjerci uvezani u starije primjerke rukopisne pergamene. Pojedine knjige predstavljaju izuzetno lijepe i dobro sačuvanje primjerke bogato ukrašenih uveza 16. stoljeća drvene korice presvučene kožom s tiještenom ornamentikom florealnih, arhitektonskih i figuralnih motiva sačuvanih ukrasnih okova i spona.

Zasebnu cjelinu čini skupina pravnih knjiga u folio formatu koje sadrže ex libris: Johann Franz David Ignati Joseph freyher von Bemler auf Stepperg. Knjige su vjerojatno dospjele u samostan kao legat, pri čemu je za sada poznato da je prvobitni vlasnik porijeklom iz Augsburga, te vjerojatno u rodu s poznatom vlastelinskom obitelji Eltz, koja je imala značajne posjede na području Slavonije.

Predajući na kraju još jedan dio knjižničnog blaga knjižnice Franjevačkog samostana u Osijeku na uvid i sud javnosti, ponovno očitujemo svoju nadu u skorbu obnovu i uređenje cjelokupne zbirke Franjevačke knjižnice nezamjenjivog spomenika svekolikog kulturnog, obrazovnog, vjerskog i dr. života u Osijeku i Slavoniji u proteklom stoljećima.

KATALOG

KATALOG

KATALOG

1. **Epitome catholicae Postillae** - s.l. et s.a. - Oštećeno.

Češka

Cordubensis, Franciscus

Fratris Francisci Cordubensis ... Libellus De offitio Praelatorum ... - Pragae : Excusum in officina Georgij Melantrichi ab Auentino, 1562. - Privezano uz Enarrationum quadragesimalium thesaurus nouus / Petrus de Palude.

Francuska

2. **Josephus, Flavius**

Flauij Josephi ... Historien und Bücher : Von alten Jüdischen Geschichten, zwentzig, samt eynem von seinem Leben : Vom Jüdischen Krieg ... / (Conrad Lautenbach Übers.). - Getruckt zu Strassburg : durch Theodosium Rihel, 1595.

Egesippus

Egesippi des Hochberühmten Fürtrefflichen Christlichen Geschichtschribers fünff Bücher : Vom Jüdischen Krieg, vnd endlicher zerstörung der ... Statt Jerusalem ... - Getruckt zu Strassburg : durch Theodosium Rihel, 1597. - Privezano uz Flauij Josephi ... Historien und Bücher : Von alten Jüdischen Geschichten.

3. **Schneidewinus, Johannes**

Ioan. Schneidewini ... in quator Institvtionvm Imperialium D. Iustiniani libros, Commentarii ... cum supplemento Matthaei Wesebecij. - Argentorati : excudebat Theodosius Rihelius, 1573.

4. **Velsius, Justus**

Ivsti Velsii Hagani, In Cebetis Thebani Tabvlam commentariorvm libri sex ... - Lvgdvni : 1551.

Italija

5. **Farinacci, Prospero**

Prosperi Farinacii ... Variarum quaestionum et communium opinionum criminalium, Liber Primus .
- Venetiis : Apud Io. Variscum, & Paganinum de Paganinis, 1589.

6. **Fumo, Bartolomeo**

Svmma qvae avrea armilla inscribitvr, Bartholomaei Fvmi Placentini ... - Venetiis : apud Hieronymum
Causalcalupum, 1565.

7. **David von Augsburg**

Trattato dell'huomo interiore, cioe cominciamento del profitto ... Del serafico S. Bonaventura ... - In
Napoli : Appresso Horatio Saluiani, 1590. - Djelo pogrešno pripisano S. Bonaventuri.

8. **Guicciardini, Francesco**

La historia d'Italia di M. Francesco Guicciardini gentil'huomo fiorentino ... ornata in margine ... da
Tomaso Porcacchi ... - In Venetia : appresso Giorgio Angelieri, 1574. - Oštećen.

Porcacchi, Tommaso

Givdicio di Thomaso Porcacchi da castiglione Arretino sopra l'Historia di M. Francesco
Gvicciardini ... - In Venetia : Apresso Giorgio Angelieri, 1574. - Privezano uz La historia d'Italia
di M. Francesco Guicciardini gentil'huomo fiorentino.

Alberti, Leandro

Isole appartenenti alla Italia / di F. Leandro Alberti Bolognese. - In Venetia : Appresso Lodouico
Auanzi, 1567. - Privezano uz La historia d'Italia di M. Francesco Guicciardini gentil'huomo
fiorentino.

Toscanelle, Orazio

Bellezze del fvrioso di M. Lodovico Ariosto / scielte da Oratio Toscanella ... - In Venetia :
Appresso Pietro de i Franceschi & nepoti, 1574. - Privezano uz La historia d'Italia di M.
Francesco Guicciardini gentil'huomo fiorentino.

9. Menochio, Giacomo

Consiliorvm sive responsorvm, D. Iacobi Menochii ... Liber Primus ... - Venetiis : Apud Franciscum Zilettum, 1572.

10. Pelbartus de Themeswar

Avrevm sacrae theologiae rosarium ... - Venetijs : Apud Florauantem a Prato & Socios, 1589.
Tomus Tertius.
Tomus Quartus.

11. Pelbartus de Themeswar

Avrevm sacrae theologiae rosarium ... Tomus Primus ... - Brixiae : Apud Thomam Bozzolam, 1590.

12. Pelbartus de Themeswar

Avrevm sacrae theologiae rosarium ... Tomus Secundus ... - Brixiae : Apud Thomam Bozzolam, 1590.

13. Pelbartus de Themeswar

Avrevm sacrae theologiae rosarium ... Tomus Tertius ... - Brixiae : Apud Thomam Bozzolam, 1590.

14. Pelbartus de Themeswar

Avrevm sacrae theologiae rosarium ... Tomus Quartus ... - Brixiae : Apud Thomam Bozzolam, 1590.

15. Pepin, Guillaume

Sermonvm ad sacros Evangeliorvm sensvs explicandos. Pars Quadragesimalis / Authore R.P.F. Gvillermo Pepin ... - Venetiis : Ex Ioannis Antonij Bertani Typographeio, 1588.

16. Petrus de Aquila

Quaestiones in quatuor Sententiarum libros ... Petri Aqvilani cognomento Scotelli ex ord. min. - Venetiis : Apud Hieronymum Zenarium & Fratres, 1584.

17. Petrus de Palude

Enarrationum quadragesimalium thesaurus nouus ... - Venetiis : Ex officina Petri Dehuchini, 1570.

18. Suarez, Cipriano

Tabvlae Rhetoricae Cypriani Soarii ... - Venetiis : Ex Officina Damiani Zenarij, 1589.

Carboneo, Ludovico

De arte dicendi libri dvo ... / Auctore Ludouico Carbonea Costaciaro ... - Venetiis : Ex Officina Damiani Zenarij, 1589. - Privezano uz Tabvlae Rhetoricae Cypriani Soarii.

Nizozemska

19. Justinianus

Codicis Dn. Iustiniani sacratissimi principis ... repetitae praelectionis libri XII. Accursii Commentariis ... - Antverpiae : Ex officina Philippi Nutii, 1576.

20. Justinianus

Digestum nouum, sev Pandectarvm iuris civilis tomvs tertivs ... - Antverpiae : Ex officina Philippi Nutii, 1576.

21. Justinianus

Digestum vetus, sev Pandectarvm iuris civilis tomvs primvs ... - Antverpiae : Ex officina Philippi Nutii, 1576.

Praetermissorvm in dvodecim libris codicis Ivstinianei, classes dvae. - Privezano uz Digestum vetus, sev pandectarvm iuris civilis tomvs primvs.

Antonii Contii chronici canones. - Privezano uz Digestum vetus, sev pandectarvm iuris civilis tomvs primvs

22. Justinianus

Infortiatum, sev Pandectarvm iuris civilis tomvs secvndvs ... - Antverpiae : Ex officina Philippi Nutii, 1575.

23. Justinianus

Institvtionvm Imperialium ... libri qvatvor / Iustinianus ... Ivstiniani ... vita ... - Antverpiae : Nutius, 1576.

Justinianus

Volvmen legvm paruvm, quod vocant : in qvo haec insvnt : tres posteriores libri Codicis DN. Iustiniani. - Antverpae : Ex<officina Philippi Nutii, 1576. - Privezano uz Instittionvm Imperialium ... libri qvatvor / Iustinianus.

Njemačka

24. Aller des heiligen Römischen Reichs Ordnungen

Der Erst Theyl Aller des heiligen Römischen Reichs Ordnungen, gehaltener Reichsstäge und Abschiedt : sampt der Gülden Bullen ... - Gedruckt in ... Mayntz : durch Franss. Behem, 1566.

Der Ander Theyl Aller des heiligen Römischen Reichs Ordnungen, gehaltener Reichsstäge und Abschiedt ... - Gedruckt in ... Mayntz : durch Franss. Behem, 1566. - Privezano uz Der Erst Theyl Aller des heiligen Römischen Reichs Ordnungen.

25. Blysem, Heinrich

Tractatus Henrici Blysemii Societatis Iesv, De Vno geminoque sacre Eucharusticae Synaxeos ... - Ingolstadii : Ex officina Typographica Davidis Sartorii, 1585.

26. Fonseca, Pedro de

Instittionvm diallecticarvm libri octo : cum indice locupletissimo / auctore Petro Fonseca ... - Coloniae : apud Maternum Cholinum, 1586.

27. Hannetorius, Gulielmus

D. Gvlielmi Hannetonii, ... De Ivdiciorvm Ordine ac forma Tractatus ... - Spirae : Apud Bernardum Albinum, 1591.

28. Hugo Carthusianus

Hortvlvs Devotionis : Variis orationum & exercitiorum piorum ... / (Gerhard Kalckbrenner edit.) - Coloniae : Gennepaeus, 1541.

29. Johannes Petrus, de Ferrarris

Practica Eximia Atque Omnium Aliarvm Praestantissima ... / Auctore D. Joan. Petro, de Ferrarijs ... - Francoforti ad Moenum : impensis Sigismundi Feyerabenij, 1581.

Meurer, Noe

Jag und Forstrecht, das ist: Unterricht Chur und Fürstlicher Land, auch Graff und Herschafften ... von verhauung und wiederhauung der Wäld und gehöltz, auch den Wildtbänen, Fischereyen ... - Gedruckt zu Franckfurt : Fayerabend, 1581. - Privezano uz Practica Eximia / Joan. Petro, de Ferrarijs.

Meurer, Noe

Wasser Recht unnd Gerechtigkait fürnemlich des weitberühmbten und goltreichen Rheinstrams ... / durch Noe Maurer in Truck geben. - Getruckt zu Franckfurt am Mayn : Feyerabend, 1570. - Privezano uz Practica Eximia / Joan. Petro, de Ferrarijs.

Statutebuch : Gesetz, Ordnungen und Gebräuch Keyserlicher ... Landt und Stett Rechten. - Gedruckt zu Franckfurt am Mayn : Fayerabend, 1572. - Privezano uz Practica Eximia / Joan. Petro, de Ferrarijs.

30. Meurer, Noe

Loci communes aller dess Heiligen Römischen Reichs Ordnungen, gehaltener Reichsstäge und Abschied ... / Noe Maurer. - Gedruckt in ... Mayntz : durch Franciscum Behem, 1578.

31. Ordo Missas Celebrandi

Ordo Missas celebrandi iuxta missale Romanum : ex decreto Concilii Trident ... - Constantiae : ex officina Nicolai Kalt, 1597.

32. Pegie, Martin

Dienstbarkeiten, Stättlicher und Bawruscher Erbaigengütter ... durch den ... Mertinum Pegium ... - Gedruckt zu Ingolstatt : durch Alexander und Samuel Weysenhorn, 1566.

Pegie, Martin

De Iure emphyteutico. Baurecht die man sonst nent Erbrecht ... durch Martinum Pegium ... - Gedruckt zu Ingolstatt : durch Alexander und Samuel Weysenhorn, 1566. - Privezano uz

Dienstbarkeiten, Stättlicher und Bawruscher Erbaigengütter.

Pegie, Martin

De Iure et privilegiis Dotium. Recht und Frayhaiten der Heiratgütter ... durch Martinum Pegium ... - Gedruckt zu Ingolstatt : durch Alexander und Samuel Weysenhorn, 1566. - Privezano uz Dienstbarkeiten, Stättlicher und Bawruscher Erbaigengütter.

Pegie, Martin

Einstandrecht, in Latein Ius prothomiseos, conggui, vel retractus ... durch ... Martinum Pegium ... - Gedruckt zu Ingolstatt : durch Alexander und Samuel Weysenhorn, 1567. - Privezano uz Dienstbarkeiten, Stättlicher und Bawruscher Erbaigengütter.

Pegie, Martin

Tyrocinia Consiliorum Martini Peregij ... - Gedruckt zu Ingolstatt : durch Alexander und Samuel Weysenhorn, 1567. - Privezano uz Dienstbarkeiten, Stättlicher und Bawruscher Erbaigengütter.

33. Pontanus, Jacobus

Iacobi Pontani de Societate Iesv Floridor. Libri Octo. - Augusta Vindelicorum : (s.n.), 1595.

34. Sadoletus, Iacobus

Iacobi Sadoleti, Episcopi Carpentoracti, S.R.E. Cardinalis Epistolarvm Libri Sexdecim ... - Coloniae Agrippinae : Excudebat Petrus Horst, 1575.

Švicarska

35. Alberus, Erasmus

L'alcoran des cordeliers. Tant en Lat.qu'en Franc. ... Parti en deux livres. - A Geneve : Par Guillaume de Laimarie, 1578.

36. Calepino, Ambrogio

Ambrosii Calepini Dictionarivm octo lingvarvm iam postremo accvrata ... Onomasticvm vero ... -

Basileae : per Sebastianvm Henricpetri, 1584.

Gesner, Conrad

Onomasticon Propriorum nominum, primum a D. Conrado Gesnero, ex variis Dictionariis collectum... - Basileae : Ex Officina Sebastiani Henricpetri, 1584. - Privezano uz Ambrosii Calepini Dictionarivm octo lingvarvm iam postremo accvrata.

37. Justinianus

Corpus Ivris Civilis, in IV. partes distinctum : Qvarvm prima , Historia Iuris a Iustiniano compositi ... Secunda editio ... - Coloniae Allobrogum : Sumptibus haeredum Eustathij Vignon, & Jacobi Stoer, 1594.

38. Wasenbecius, Matthaeus

Matthaei Wasenbecii I.C. clariss. in Pandectac I. Civilis commentarii olim Paratitla dicti... Tomvs Primvs. - Basilaee : Per Eusebium Episcopium & Nicolai fr., 1589.

Wasenbecius, Matthaeus

Matthaei Wasenbecii I.C. clariss. in Codicem DN. Ivstiniani ... commentarius vetus renouatus ... Tomvs II. - Basilaee : Per Eusebium Episcopium & Nicolai fr., 1590. - Privezano uz Matthaei Wasenbecii I.C. clariss. in Pandectac I. Civilis commentarii.

**POMOZIMO
OBNOVU I UREĐENJE
KNJIŽNICE
FRANJEVAČKOG SAMOSTANA
U OSIJEKU**

Provincija:
Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda,
Zagreb, Kaptol 9

Naziv samostana:
Franjevački samostan Osijek

Adresa:
Trg Vatroslava Lisinskog 3,
HR-31000 OSIJEK, Republika Hrvatska

Gvardijan:
p. Željko Paurić
e-mail: zeljko.pauric@os.hinet.hr

Telefon:
**385 (0)31 208 177

Telefax:
**385 (0)31 208 177

Žiro račun:
2393000-1102036212 Slavonska banka Osijek

U čast dolaska Svetog Oca
Pape Ivana Pavla II. u Osijek
7. lipnja 2003.

Gradska i
sveučilišna
knjižnica
Osijek

Europske
avenije 24

Osijek, 2003.